

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ

Підготовче відділення

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни

Композиція

Для підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної
академії мистецтв

Затверджую

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Шафран Р.С.

/ „ „ / „ „ / 2017р.

Львів-2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівська національна академія мистецтв

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА Навчальної дисципліни «Композиція»

Для підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної академії мистецтв

Укладач: Дьерке Г.Г.

Погоджена Науково-методичною комісією ЛНАМ

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

Голова Науково-методичної комісії ЛНАМ

Максименко А.В.

Вступ

Курс «основи композиції» належить до профільюючих дисциплін підготовчого відділу і сприяє формуванню професійного осмислення і засвоєння початкових проблем художньо-професійної грамоти.

Курс сприяє засвоєнню композиційних проблем, найпростішого композиційного аналізу, відбору, укладу і організації геометричних і природних елементів та мотивів на площині. Тому програма включає в себе лекційну і практичну частини з пріоритетом останньої, оскільки профільюючі дисципліни в мистецькому навчальному закладі засвоюються виключно шляхом наполегливого та послідовного практичного виконання завдань з основ композиції, композиційного проектування, рисунку, живопису.

Програма започатковує найпростіші справи з основ композиції і підводить слухача курсів до усвідомлення процесу «суб'єктивного бачення об'єктивної дійсності». Цей процес має поетапний розвиток у навчальних програмах Львівська національна академія мистецтв та у творчому житті митця.

Основна увага зосереджується на відчутті гармонійності та пропорційності елементів, співставлення яких між собою та форматом площини займає визначальну роль в організації композиційної єдності. Саме відчуття пропорцій, рівноваги та розміщених відношень у виконанні початкових вправ залишається першочерговою проблемою. Важливими ділянками є засвоєння якомога багатшої градації тональності, виразного і вишуканого колориту в складних композиціях, пов'язаних з кольором.

В цілому програма побудована на основі поступового наростання складності учбових завдань: від простішого до складного в організації принципів побудови гармонійної композиційної структури.

Програмні завдання розташовуються в методичній послідовності.

Міждисциплінарні зв'язки. При підготовці робочої програми врахований принцип комплексного вивчення абітурієнтами спеціальних предметів, який передбачає оволодіння низкою інших спеціальних дисциплін, які забезпечують ефективне викладання предмета:

- «Основи композиції»;
- «Основи кольорознавства»;

Навчання композиції повинно всебічно сприяти засвоєнню основного арсеналу засобів, прийомів, спираючись на багатолітній досвід поколінь сучасних викладачів, враховуючи наочний приклад митців-класиків світового значення.

Програмні завдання розташовуються в методичній послідовності.

Програма з дисципліни «Композиція» для слухачів підготовчого відділення Львівської національної академії мистецтв розрахована на 210 аудиторних годин (з них практичних 210).

Форма контролю перегляд та оцінювання практичних робіт з аналізом помилок.

Підсумковий контроль: перегляд усіх робіт наприкінці I та II семестру. Наприкінці кожного семестру також організовується виставка робіт.

Метою вступних випробування з «Композиції» є виявлення у вступника основних понять практичної композиції, відчуття пластики, гармонії за рахунок синтезу композиційних закономірностей та художнього смаку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є:

- відображення невидимої(суб'єктивної) реальності.
- засвоєння композиційної грамоти.
- розвиток творчого індивідуального сприйняття.

- розвиток формотворчого мислення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція» є :

- композиційне вирішення у заданому форматі.
- дотримуватись заданої просторової системи зображення.
- цілісність композиційного вирішення.
- високий рівень технічного виконання.
- проявлення творчої ініціативи.
- Виразність композиційного рішення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми абітурієнти повинні:

знати:

- теоретичні основи композиційної грамоти.
- практичні принципи композиційних рішень.
- важливість композиційної структури.

вміти:

- використовувати композиційні засоби і кольоровий паспорт.
- показати знання таких категорій композиції, як: тектоніка, об'ємно-просторова структура.
- практично використовувати теоретичні знання, набуті навички, методи, прийоми для побудови різноманітних композицій.
- трансформувати трьохмірні об'єкти у площинні.
- узагальнювати не втрачаючи характер об'єкта.
- інтерпретувати , стилізувати.
- оперувати структурою формата.

II. Структура навчальної дисципліни

(тематичний план)

№ з/п	Модуль, тема	Всього годин	Кількість годин		
			Практичні	Індивідуальні	Самостійна робота
підготовчий курс		210	210		
Змістовий модуль № 1. Композиційні вправи		102			
Тема	1.тектоніка формату (силові лінії) 2. композиційний модуль 3.відкриті та закриті композиції 4.симетрія та асиметрія 5.статика, динаміка, ритм, пропорції, масштаб, нюанс 6. рапорт 7. композиція з лекалами				+
Змістовий модуль № 2. Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне. Контраст (світле на темному, темне на		12			

світлому).				
Змістовий модуль № 3. Інтерпретація натюрморту на основі композиційного модуля.	12			
Змістовий модуль № 4 Інтерпретація натюрморту на основі заданих складових	24			
Змістовий модуль № 5 Граничне узагальнення черепа.	12			
Змістовий модуль № 6 череп людини. Виявлення пластичних особливостей за допомогою заданих геометричних форм.	24			
Змістовий модуль № 7. Голова людини. Виявлення пластичних особливостей за допомогою заданих геометричних форм.	24			

Змістовий модуль 1.

Тема: «відкрита та замкнута композиції»

Завдання На площині 1:1 створити двовимірну замкнуту та відкриту композиції з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло), виділити акцент, показати контраст форм, контраст величин. Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- перетинання форм.
- накладання форм.
- синтез форм.

Тема1: «тектоніка формату» (силові лінії)

Завдання На форматі 60x40 створити 2 двохмірні, площинні, відкриті композиційні структури з простих форм. Слід прагнути до такої структури твору, щоб його частини виглядали гармонійно-не здавалися дрібними або великими, щоб кількість деталей і частин було оптимальним. Композицію слід обмежити загальною формою, але при цьому повинна ясно проглядатися система внутрішніх зв'язків.

Рекомендації: Georges Vantongerloo, Тео Ван Дусбург.

Тема2: «композиційний модуль»

Завдання На форматі 40x60 створити 4 різних площинних композицій на основі повторення одного композиційного елемента.

Тема3: «відкриті та закриті композиції»

Для передачі ідеї непорушності, стійкості найбільше підходить замкнута (закрита, статична) композиція. Для неї характерні спрямовані до центру основні напрямки ліній, побудова за формою кола, квадрата, прямокутника з урахуванням симетрії. Ознака замкнутої композиції - чіткий зовнішній контур, наростання складності до центра. Відчуття простору передається відкритою композицією. Основні напрямки ліній - від центру. Як правило, будується кілька композиційних вузлів, використовується ритм. Нижче наведені приклади замкнених та відкритих композицій.

Завдання На форматі 60x40 створити одну відкриту і одну закриту площинну композицію.

Рекомендації:

Дотримуйтесь обмежень (не більш трьох-чотирьох) в матеріалі, деталях, кольорі, формі. Уникайте дробності, так як це створює небажане відчуття неспокою і тривоги. Строкати, перенасичені зображенням композиції стомлюють, викликають негативні емоції.

Якщо в композиції багато елементів, їх розташовують групами по два-три. Для зображення подій, рівних за своєю значимістю, використовують кілька композиційних центрів.

Слід забезпечити вільний простір між групами, щоб не "загубилися" окремі частини композиції.

Особливо підкреслюється субординація (супідрядність) між групами. Найбільш значущі елементи виділяють розміщенням, розміром, кольором так, щоб направити погляд людини спочатку на них, а потім - на менш важливі деталі.

Тема4: «симетрія та асиметрія»

Завдання На площині 1:1 розробити замкнуту двовимірну симетричну та асиметричну композиції з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло) на основі набутих у попередньому завданні знань.

Варіації композицій:

- колорит на нюанси.
- колорит а контрасти.

Формат А-4

Матеріали папір, лінійки, графітні олівці

Техніка виконання темпера, гуаш.

Тема5: «статика динаміка»

Завдання На площині 1:2 розробити двовимірну статичну і динамічну композиції та вправи на ритм з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло), виділити акцент.

Варіації композицій:

- тепла гама.
- холодна гама.

Формат А-4

Матеріали папір, лінійки, графітні олівці

Техніка виконання темпера, гуаш.

Рекомендації Для передачі руху (**динаміки**) використовуються: Діагональні лінії; Вільний простір перед рухомим об'єктом; Момент кульмінації руху.

Умови для вираження спокою (**статики**): Немає діагоналей; Немає вільного простору; Симетрія, врівноваженість; Вся композиція вписана в просту геометричну форму (трикутник, квадрат, овал). Характерні елементи композиції об'єднуються за однорідними ознаками, формою, кольором, текстурі, фактурі.

Тема 6: «рапорт»

Завдання На площині 1:2 розробити серійну композицію за допомогою формотворчого елемента-модуля розробленого на базі заданих складових.

Варіанти

- прямокутник, трикутник, коло.
- Прямокутник, ромб, еліпс (сегмент).

Варіації композицій:

- ахроматична.
- поліхромна.

Тема 7: «Лекалі»

Завдання Створити на форматі 40х60 площинний композиційний модуль у поєднанні з лекалами. Досягти гармонійної єдності.

Варіації композицій:

- ахроматична.
- поліхромна.

Змістовий модуль 2.

Тема: «Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне».

Темне на світлому і світле на темному (натюрморт з натурального матеріалу).

Завдання На основі постановки створити 2 площинні версії побаченого Темне на світлому і світле на темному композиції в поєднанні з геометричними формами зберігаючи при цьому характер предметів. Формат 40x60. Гама хроматична

Змістовий модуль 3.

Тема: «Інтерпретація натюрморту на основі композиційного модуля.»

Завдання На площині 1:1 та 1:2 розробити композицію в поєднанні з простими геометричними формами. Досягти гармонійної цілісності.

Формат: 40x60

Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- двовимірне.

Змістовий модуль 4.

Тема: «Інтерпретація натюрморту на основі заданих складових»

Завдання На площині 1:1 та 1:2 розробити замкнену композицію використовуючи задані геометричні форми. Виявити головний елемент композиції «Акцент». Досягти гармонійної цілісності.

Формат: 40x60

Варіанти:

- прямокутник, трикутник, коло.
- Прямокутник, еліпс, ромб, сегмент.

Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- двовимірне.
- тривимірне.
- Синтезоване

Змістовий модуль 6.

Тема: «череп людини. Виявлення пластичних особливостей за допомогою геометричних форм»

Завдання На площині 1:1 розробити замкнену композицію на тему людського черепа з поєднанням простих геометричних форм.

Варіанти:

- прямокутник, трикутник, коло.
- Прямокутник, еліпс, ромб, сегмент).

Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- двовимірне.
- тривимірне.
- Синтезоване

Змістовий модуль 7.

Тема: «Голова людини. Виявлення пластичних особливостей за допомогою геометричних форм»

Завдання На площині 1:1 та 1:2 розробити площинну замкнену композицію на тему людської голови використовуючи прості геометричні форми.

Варіанти:

- прямокутник, трикутник, коло.
- Прямокутник, еліпс, ромб, сегмент).

Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- Двовимірне(площинне).

Рекомендована література

- 1.Основи композиції: площинні графічно живописні завдання для студентів 1 курсу відділення художньої кераміки/ Уклад. В.А. Гудак, І.М. Франк.- Львів.:ЛДПДМ.-1991.
- 2.Ивенс Р.М. Введение в теорию цвета / Пер. с англ.; под ред. А. Шкловера. – М. : Мир, 1964.
- 3.Козлов Н.Г. Композиция. – М., 1968.
- 4.Костенко Т.В. Основы композиции. – Харьков, 2003.
- 5.Шорохов Е.В. Основы композиции. – М., 1979.